

pišu: Ivanka Jukić Lušić, prof. psihologije
Mr. sci. Zdenka Karabatić, prof. pedagogije, savjetnica

OLAKŠAVANJE I PRAĆENJE PRILAGODBE

Polazak djeteta u vrtić uznemiruje i dijete i njegovu obitelj, a i za nas, djelatnike vrtića, to je trajni izazov kojemu nastojimo pristupiti na, za sve sudionike ovog procesa, najbolji mogući način. Polazak djeteta u jaslice/vrtić (koji je najčešće prvo ozbiljno odvajanje od roditelja) dovodi do promjena koje su takve prirode da narušavaju njegovu svakodnevnu ravnotežu. One se očituju u promjeni (bliske mu) okoline življenja i ritma dana te u narušenom osjećaju sigurnosti. Dakle, polaskom u jaslice/vrtić dijete se mora prilagoditi na odgojitelje - nove osobe koje će zadovoljavati njegove potrebe i ritam zadovoljavanja tih potreba, na novi prostor i predmete i boravak među skupinom djece i na svakodnevnu dužu odvojenost od roditelja.

Kako bismo olakšali cijeli taj proces, prvenstveno djetetu, a zatim i njegovim roditeljima, ali i djelatnicima vrtića (poglavito odgojiteljima), permanentno planiramo i ostvarujemo niz radnji i aktivnosti prije djetetovog dolaska u vrtić (tijekom lipnja, srpnja, kolovoza) i tijekom razdoblja prilagodbe (rujan i listopad). Pritom polazimo od onoga što znamo o ovoj temi iz literature i profesionalnog iskustva (o obilježjima vezivanja i odvajanja, o čimbenicima koji utječu na trajanje i izraženost separacijskih teškoća, o putovima pripreme roditelja za odvajanje od djeteta, o putovima pripreme djeteta za odvajanje od roditelja, o dobrima načinima pripreme vrtića za dolazak djeteta, o kvaliteti brige za dijete za vrijeme odvojenosti od roditelja ...) i od onoga što znamo o svakom djetetu osobno.

Prikaz ostvarenih pripremnih aktivnosti i aktivnosti koje realiziramo tijekom razdoblja prilagodbe (rujan i listopad)

AKTIVNOSTI - ŠTO I KAKO	KADA	TKO
<p>1. PRIPREMA DIJETOVIH RODITELJA (obitelji), A POSREDNO I DIJETETA ZA, NAJČEŠĆE PRVO OZBILJNO, ODVAJANJE:</p> <p>- Plenarni roditeljski sastanak - osobna karta vrtića, ustrojstvo rada i kadrovi, briga za zdravlje djece, njega i kvaliteta prehrane, program i mogućnosti suradnje vrtića i djetetove obitelji, očekivane i moguće reakcije djeteta na odvajanje od roditelja (razlikovno s obzirom na dob i s obzirom na faze prilagodbe), različiti učinkoviti načini olakšavanja prilagodbe, boravak roditelja s djetetom u grupi (što činiti, koje su dobiti, koje su zamke ...)</p> <p>- Letak za roditelje - "Kako djetetu olakšati prilagodbu na život u novoj okolini jaslca i vrtića"</p> <p>- Inicijalni intervjui (s roditeljima, poželjno u nazočnosti djeteta i s popunjenim Upitnikom) - prikupljanje podataka o djetetu i njegovoj obitelji, savjetovanje roditelja o primjerenom odnosu prema djetetu u vrijeme prilagodbe, upućivanje na poželjne i funkcionalne načine ponašanja roditelja koji borave s djetetom u odgojnoj skupini, dogovor o prvom danu dolaska djeteta u vrtić i kraćem ostajanju u odgojnoj skupini</p> <p>- skupni roditeljski sastanak (kombinacija komunikacijskog i informativnog tipa) - međusobno upoznavanje i upoznavanje s prastanima odgojne skupine, razgovor o razdoblju prilagodbe - prvi dan/i u vrtiću, kontinuitet međusobnog informiranja, poželjne interakcije, ritam dana, organizacija rada, relevantna vrtićka pravila, eventualne značajne promjene u zdravlju, razvoju, ponašanju i navikama djeteta, eventualnim promjenama u obilježjima djetetove obitelji ili promjenama prvog dana djetetovog dolaska u vrtić ..., temeljne zadatke rada tijekom rujna i listopada</p>	<p>kraj lipnja</p> <p>tijekom godine</p> <p>srpanj, kolovoz i tijekom rujna i listopada</p> <p>kraj kolovoza</p>	<p>stručni tim</p> <p>stručni tim</p> <p>psiholog, logoped, pedagog, zdravstveni voditelj</p> <p>odgojitelji novoformiranih odgojnih skupina</p>

AKTIVNOSTI - ŠTO I KAKO	KADA	TKO
<p>2. PRIPREMA VRTIĆA ZA DOLAZAK NOVOUPISANOG DJETETA 2.1. priprema odgojnih i stručnih djelatnika i organizacijsko-materijalna priprema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izbor i osiguravanje stalnosti skupnih odgojitelja - Osiguravanje optimalnih materijalnih uvjeta (što uključuje obnovu i dopunu didaktike i opreme primjerene dobi djece) - Osiguravanje optimalnih organizacijskih uvjeta - polazeći od prikupljenih podataka o novoupisanoj djeci (prvi dan dolaska, duljina boravka u odgojnoj skupini, osobitosti djeteta, broj djece u skupini ...) dogovaramo vrlo specifično (gotovo za svaku odgojnu skupinu različito) radno vrijeme skupnih odgojitelja i vrijeme zajedničkog rada (tzv. preklapanje rada) tijekom rujna. Zajednički stav je da je to dogovoreno radno vrijeme otvoreno za promjene, ovisno o novonastalim okolnostima. - Odgojiteljsko vijeće - ustrojstvo rada u razdoblju prilagodbe i tijekom godine, neki opći sumarni podaci o novoprimljenoj djeci, smjernice o stručnom radu tijekom rujna i listopada, o pedagoškoj dokumentaciji, o razdoblju prilagodbe - Stručni materijali za odgojitelje - "Prilagodba ili polazak djeteta u vrtić, kako ga pripremiti za tu promjenu i kako mu olakšati boravak prvih dana u vrtiću" i "Oblikovanje novih osjećajnih veza" - Pisani sažeci podataka i usmene informacije o novoprimljenoj djeci - o pp-a, o rizičnosti, o zdravstvenim problemima, o relevantnim navikama, o obilježjima razvoja, o mogućim problemima prilagodbe, o prijelaznim objektima, o dosadašnjim odvajanjima, obilježjima igre i drugim značajnim interakcijama te preporuke odgojiteljima o poželjnim interakcijama i o pristupu određenom djetetu i obitelji - Radni sastanak s odgojiteljima novoformiranih odgojnih skupina i skupina u kojima je upisan veći broj nove djece, a na temu prvog roditeljskog sastanka i uz dodatne smjernice za rad u razdoblju prilagodbe (pristup djetetu, pristup roditelju, poticaji, prihvaćajuće, podržavajuće i funkcionalne poruke, roditelj u grupi...) <p>2.2. priprema ostalih djelatnika osoblje u kuhinji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informiranje o važnim prehrambenim navikama djece određene kronološke dobi - Informiranje o zdravstvenim tegobama i alergijama, djece važnima za pripremanje posebnih individualnih jelovnika - Upućivanje na važnost posebnog ritma prehrane djece usklađenog s njihovim potrebama i vremenskim boravkom u skupini <p>pomoćno-tehničko osoblje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informiranje o navikama djece, o ritmu aktivnosti i odmora, o boravku roditelja u skupini - Upućivanje na primjereni pristup djetetu i roditelju - Permanentno osiguravanje higijenskih uvjeta prostora i opreme za i u vrijeme boravka djece i roditelja 	<p>lipanj/srpanj kolovaz</p> <p>krajem kolovoza</p> <p>krajem kolovoza</p> <p>kolovaz</p> <p>krajem kolovoza i tijekom rujna i listopada</p> <p>kraj kolovoza</p> <p>kolovaz i tijekom rujna i listopada</p> <p>kolovaz i tijekom rujna i listopada</p>	<p>stručni tim stručni tim i teh. osob.</p> <p>stručni tim</p> <p>stručni tim</p> <p>psiholog</p> <p>psiholog, logoped, pedago, zdravstveni voditelj</p> <p>razvojni djelatnost</p> <p>ravnatelj i zdravstveni voditelj</p> <p>ravnatelj i zdravstveni voditelj</p>
<p>3. DOLAZAK DJETETA U VRTIĆ, UBLAŽAVANJE SEPARACIJSKE TJESKOBNE I NEGATIVNIH POSLJEDICA DJETETOVE NARUŠENE SVAKODNEVNE RAVNOTEŽE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kraći boravak djeteta u skupini s postupnim vremenskim produžavanjem (individualni pristup) ili - Kraći boravak djece u dvije podskupine uz postupno produžavanje boravka i uz individualni pristup (kod novoformiranih odgojnih skupina) - Roditelj u odgojnoj skupini - Zajednički rad oba odgojitelja i usklađivanje međusobnog djelovanja - ovisno o broju novoupisane djece i dječjim reakcijama zajednički rad oba odgojitelja fleksibilno se prilagođava (tako su u pojedinim odgojnim skupinama u prva dva tjedna mjeseca rujna odgojitelji zajednički radili cijelo radno vrijeme, a u naredna dva tjedna s velikim "preklapanjem") - Iskazivanje prikladnih pristupa djetetu i osiguravanje kvalitetne brige za vrijeme dovođenosti od roditelja - prihvaćanje djeteta, iskazivanje 	<p>rujan i listopad</p> <p>rujan</p> <p>rujan i listopad rujan i listopad</p> <p>permanentno</p>	<p>odgojitelji, stručni tim</p> <p>odgojitelji, stručni tim</p> <p>odgojitelji, stručni tim i drugi koji borave</p>

AKTIVNOSTI - ŠTO I KAKO	KADA	TKO
<p>emotionalne topline i bržnosti, podržavanje i poticanje primjerenih, funkcionalnih interakcija s djetetom, pravovremeno zadovoljavanje djetetovih potreba, osiguravanje uvjeta za slobodno iskazivanje spontanijeh ponašanja djeteta ...</p> <p>– Intenzivno razgovaranje i dogovaranje zajedničkog djelovanja – odgojitelja – partnera, odgojitelja, roditelja i drugih djelatnika vrtića, osobito stručnih suradnika</p>	<p>tijekom rujna i listopada</p>	<p>u skupini unutar vrtića i međusobno vrtić – djetetova obitelj</p>
<p>4. PRAĆENJE:</p> <p>– Evidentiranje djetetovih ponašanja i reakcija (pisani i foto-zapisi)</p> <p>– Evidentiranje ponašanja i reagiranja roditelja, osobito onih koji s djetetom borave u odgojnoj skupini (pisani i foto-zapisi)</p> <p>– Težimo biti u procesu i, po potrebi, situacijski i pravovremeno djelovati</p> <p>– Polazeći od otkrivenih djetetovih ponašanja i opašanja procesa po potrebi vršimo individualne dnevne osvrti i analize, donosimo zaključke i pronalazimo smjernice za učinkovitiji pristup i postupak prema djetetu, smjernice za daljnji stručni rad, unosimo potrebne organizacijske promjene, promjene u vremenu boravka roditelja i djeteta u skupini, promjene u zajedničkom radu odgojitelja, međusobno usklađujemo djelovanje, međusobno razmjenjujemo informacije i zapažanja o djetetu/djeci, razmjenjujemo informacije i zapažanja s roditeljima</p> <p>– Zajednički tjedni osvrti, psihološka rasterećivanja, analize, zaključci, unosenje promjena</p>	<p>svakodnevno prva dva tjedna u rujnu, tijekom rujna</p> <p>prva dva tjedna u rujnu svakodnevno, daljnju dinamiku usklađivali smo s potrebama pojedinog djeteta, roditelja, odgojitelja, odgojne skupine</p> <p>jednom tjedno tijekom rujna</p>	<p>odgojitelji odgojitelji str. surad.</p> <p>psiholog, pedagog, zdravstveni voditelj, odgojitelji, drugi stručni suradnici prema potrebi</p> <p>odgojitelji i stručni suradnici</p>

Evaluacija

Uobičajeno je da evaluaciju procesa prilagodbe temeljimo na podacima praćenja svih relevantnih čimbenika i na podacima prikupljenima primjenom *Anketnog upitnika za odgojitelje* i *Anketnog upitnika za roditelje* koji borave s djetetom u odgojnoj skupini (vrtićki upitnici). Ovom prigodom (a za ilustraciju) navest ćemo prilogodniji anketne pokazatelje.

Analiza podataka dobivenih primjenom Anketnog upitnika za odgojitelje

Primijenjeni anketni upitnik sadržavao je ukupno devet pitanja (zatvorenog i otvorenog tipa) i skala procjena. Popunjavali su ih odgojitelji iz 25 odgojnih skupina. Cilj nam je bio prikupiti što objektivnije pokazatelje:

- o obilježjima prilagodbe i najčešćim reakcijama djece u tom razdoblju
- o pripremljenosti ukupnih uvjeta i korisnosti podataka dobivenih putem inicijalnih intervjua
- o boravku roditelja s djetetom u odgojnoj skupini i njihovom sudjelovanju u procesu
- o korisnosti različitih aktivnosti za uspješnost odgojiteljskog rada u tom razdoblju i o ometajućim čimbenicima i
- o tome kakav je osobni doživljaj prilagodbe odgojitelja.

Obilježja prilagodbe

Tako dobiveni podaci govore da je kod 59,15% djece prilagodba bila laka, kod 27,7% djece otežana, a izuzetno otežana kod 6,9% novoupisane djece. Uzroke dugotrajnih, višemjesečnih separacijskih teškoća koje su se očitovala kod 6,3% djece odgojitelji pronalaze u neredovitosti dolazaka te djece u vrtić (bilo da je to radi bolesti ili nekih drugih razloga).

Najčešće reakcije djece u razdoblju prilagodbe

Najčešće reakcije djece na odvajanje od roditelja jesu (rangirano prema učestalosti):

1. plač
2. dugotrajnije opraštanje od roditelja i "odugovlačenje" ulaska u sobu dnevnog boravka

Ostala rijetko manifestirana ponašanja djece pri odvajanju od roditelja bile su reakcije protesta (otimanje, bacanje po podu, visak). Manji broj djece, u tim prvim danima, od roditelja se odvajao bez ikakvih poteškoća.

Igra u centru za građenje

Tijekom igrovnih aktivnosti prvih tjedan-dva djeca su najčešće:

1. pasivno promatrala zbivanja oko sebe
2. igrala se sama ili s odgojiteljem
3. plakala su ili, suprotno, spontano se i opuštено ponašala.

Za vrijeme obroka najveći broj djece je:

1. odbijao jesti
2. jeo obrok bez poteškoća
3. plakao tijekom jela
4. hodao po sobi sa svojim prijelaznim objektom.

Novoupisana djeca su, u pravilu ostajala u vrtiću tijekom popodnevno odmora tek tjedan, češće dva tjedna nakon prvog dana polaska u vrtić, dakle kada su već stekla određenu sigurnost i emocionalnu bliskost s odgojiteljima.

Stoga je i razumljivo da je:

1. najveći broj djece bez iskazivanja separacijskih poteškoća prihvaćao popodnevni odmor
2. manji broj djece tražio je blizinu odgojitelja i sa sobom imao svoj prijelazni objekt
3. najmanji broj djece je plakao i odbijao odmor ili se budio s plaćem.

Na dolazak roditelja tijekom prilagodbe djeca su se gotovo u pravilu:

1. veselila njihovom dolasku, radovala
2. vrlo mali broj djece je pri tom susretu s roditeljima plakalo
3. tek pojedinačne reakcije bile su ljutnja na roditelja.

Pripremljenost uvjeta

Svi relevantni uvjeti procjenjivani na skali procjena od 1 (nedovoljno) do 4 (potpuno) dobili su vrlo visoke procjene. Konkretno, stručnu pripremljenost i pripremljenost materijalnih uvjeta procjenu s 3,9; organizacijsku pripremljenost procjenu s 3,8, a informacijsku pripremljenost (pripremljenost podacima) procjenu s 3,7.

Korisnost podataka

S obzirom na procjenu korisnost, podaci o djeci dobiveni na temelju inicijalnih intervjua rangirani su na sljedeći način:

1. podaci o djetetovim navikama (3,9)
2. podaci o djetetovom razvoju i njegovim interakcijama, igri i roditeljskim očekivanjima (3,8)
3. podaci o porodu i preboljenim bolestima, o dosadašnjim odvajanjima i postupnosti djetetova dolaska u vrtić (3,7)
4. podaci o djetetovim roditeljima (3,2).

Najmanje korisnim podacima odgojitelji drže podatke o uvjetima u kojima dijete živi (tu se ponajprije misli na socioekonomske uvjete).

Podaci koje odgojitelji rijetko dobivaju ili uopće nisu o njima informirani (a smatraju ih važnima) jesu očekivanja od vrtića i vrlo konkretne informacije o načinima smirivanja djeteta kada je uplašeno, tužno. Neka od tih pitanja smo dopunili, a neke uveli u ovogodišnji *Inicijalni upitnik*.

Doprinos različitih čimbenika olakšavanju djetetove prilagodbe i ometajući čimbenici

U Upitniku je bilo predloženo osam različitih mogućih razloga koji olakšavaju odgojiteljski rad i djetetovu prilagodbu. Zadatak odgojitelja je bio da ih rangiraju po količini njihovog doprinosa. Sumarni podaci izgledaju ovako:

1. rang dijele
 - kraći boravak djece u odgojnoj skupini s postupnim produžavanjem ili kraći boravak djece u dvije podskupine
 - zajednički rad oba odgojitelja

- suradnja s roditeljima, razmjena informacija

2. na drugom mjestu je posjedovanje prijelaznog objekta

3. na trećem podaci prikupljeni inicijalnim intervjuima

4. četvrti je boravak roditelja s djetetom u odgojnoj skupini

5. na petom mjestu odgojitelji navode svoje osobine iskazivane u odnosu na dijete kao što su:

- smirenost, strpljenje i opuštenost
- nježnost, toplina, blagost, empatičnost
- veselje, humor
- tjelesne kontakte s djetetom (dodiri, milovanje)
- osobine iskazivane u kontaktima s djetetovim roditeljima kao što su srdačnost, otvorenost, ljubaznost, iskrenost
- usklađenost stavova i djelovanja skupine odgojitelja.

Prilagodba, roditelj u skupini

Uspješnost rada odgojitelja u razdoblju prilagodbe, prema njihovim iskazima, najviše ometa općenito veliki broj upisane i dolazeće djece u odgojnoj skupini i neredovitost djetetova dolaska u vrtić.

Kakvo je bilo razdoblje prilagodbe za odgojitelje

Ukupno 63,7% odgojitelja razdoblje prilagodbe osobno doživljava relativno laganim i uobičajenim. Oko 14,5% odgojitelja izjavljuje da im je bilo naporno raditi u tom razdoblju, a 9,7% odgojitelja to je bio osobito naporan dio rada. Na ovo pitanje nije odgovorilo 9,7% odgojitelja.

Roditelj s djetetom u odgojnoj skupini

Početkom razdoblja prilagodbe s 19,0% novoupisane djece u odgojnoj skupini je boravio jedan od roditelja (79,3% majki i 17,2% očeva) ili netko od članova obitelji (3,5%).

Najviše roditelja (34,5%) je boravilo dva dana s djetetom u odgojnoj skupini, zatim dva tjedna (27,6% roditelja), pa tri do pet dana (24,1% roditelja). Najmanji broj roditelja (13,8%) s djetetom u grupi je proveo samo jedan (prvi) dan djetetovog boravka u vrtiću.

Zapažanja odgojitelja

Prema zapažanjima odgojitelja, prisutni roditelji sudjeluju u životu odgojne skupine na sljedeće načine (od najvećeg do najmanjeg angažmana):

- bave se vlastitim djetetom tako da prate njegovu aktivnost
- igraju se s djetetom, potiču ga, usmjeravaju
- bave se drugom djecom u odgojnoj skupini
- smiruju dijete koje plače, pjevuše mu, razgovaraju s njime, druže se ...
- pridružuju se igri drugog djeteta
- organiziraju aktivnost za više djece.

Uočeni su, istina rijetki, ali ipak prisutni, i negativni aspekti roditeljevog boravka u skupini. I to u vidu:

- ometanja djetetove aktivnosti, sputavanja
- pasivnosti, "kao da ne zna što bi sa sobom"
- isključenosti (npr. telefonira, gleda kroz prozor..., čita časopis i sl.)

Ono što bi trebalo, a i odgojitelji govore o tome, je posvetiti više vremena (na plenarnom i prvom skupnom roditeljskom sastanku i tijekom inicijalnih intervjua ili na druge načine) savjetodavnom radu s roditeljima o za dijete korisnim aspektima roditeljskog boravka i angažmana u odgojnoj skupini te o mogućim zamkama.

Što kažu roditelji koji su boravili s djetetom u odgojnoj skupini

Anketirani roditelji (njih 13) smatraju da su svojim boravkom u odgojnoj skupini pomogli djetetu u:

- stvaranju osjećaja sigurnosti
- olakšavanju prilagodbe na nove uvjete življenja
- olakšavanju upoznavanja novog okruženja
- njegovoj opuštenosti i
- stjecanju povjerenja (ali iz odgovora nije vidljivo na koga se odnosi to povjerenje).

Također, smatraju da je njihov boravak s djetetom pomogao i njima osobno u smislu:

- vlastitog osjećaja sigurnosti, opuštenosti, olakšanja (*Vidjela sam, znam gdje ostavljam dijete.*)
- upoznavanja i "prepoznavanja" odgojitelja i prostora (i to mi se sviđa, zadovoljna sam)
- *Imala sam priliku gledati dijete u igri i odnošenju s djecom.*

Na pitanje o tome je li njihov boravak u odgojnoj skupini pomogao još nekome, polovina anketiranih roditelja nije odgovorila. Oni koji su odgovorili na ovo pitanje kažu - *da, pomogao je odgojiteljima, mojoj cijeloj obitelji* i, misli jedan otac, *djetetovoj majci.*

Govoreći o osjećajima vezanima uz iskustvo boravka u odgojnoj skupini, anketirani roditelji najčešće izjavljuju da su se osjećali sretno, zatim "lijepo", ugodno, zadovoljno, mirno, blisko. Dva roditelja kažu da je to za njih bilo i poučno iskustvo, a dvoje nije navelo nikakav odgovor.

I, na kraju, navodeći svoje poruke vrtiću, kažu:

- *Hvala vam (pet poruka) što ste mi omogućili da boravim u grupi, na brizi koju sam osjetila, na svemu*
- *Sve najbolje vam želimo, i dalje nastavite tako* (četiri poruke)
- *Sretni smo što volite i brinete za našu djecu* (tri poruke)
- *Izražavam izuzetno zadovoljstvo vrtićem* (jedna poruka)
- *Dobar način privikavanja na novu sredinu i djeteta i roditelja* (jedna poruka)
- i jedna poruka glasi: *Manje anketnih listića, više žive riječi, suradnje i edukacije za roditelje.*

I na kraju

Izuzetno smo zadovoljni kvalitetom procesa prilagodbe - od pripremnih aktivnosti do provedbe, osobito osobnom i profesionalnom spremnošću i prilagodljivošću postupaka i svih djelatnika vrtića individualnim potrebama svakog djeteta, ali i roditelja. Drago nam je što smo se svi dominantno dobro osjećali u tom zahtjevnom razdoblju rada.

Što nam je dalje činiti?

Njegovati dobru dosadašnju praksu. Još promišljenije uključivati roditelje (članove obitelji) u boravak s djetetom u odgojnoj skupini u prvim danima prilagodbe. Temeljitiije pripremati kako odgojitelje i roditelje, tako i ostale vrtičke djelatnike (pomoćno-tehničko osoblje i osoblje zaduženo za pripremu hrane) za primjerenije i kompetentnije sudjelovanje u procesu i nadograđivanje međusobnog prihvaćanja, povjerenja i partnerstva u brizi za djecu.

POŠTOVANI RODITELJI

Upisano Vašeg djeteta u Vrtić postavjemo bliski suradnici u njezi, odgoju i obrazbi. Zajednička nam je zadaća osigurati sve uvjete potrebne za zdravlje, sigurnost i optimalan razvoj djeteta, za njegovo slobodno, radosno, vedro djetinjstvo.

Ali, **POLASKOM DJETETA U VRTIĆ NJEGOVA SVAKIDAŠNJA RAVNOTEŽA JE NARUŠENA ŠTO DOVODI DO PROMJENA U PONAŠANJU.** Tako dijete može plakati (prilikom spremanja za vrtić, kad dolaska i tijekom boravka u grupi, prilikom odlaska kući...), protestirati, ponašati se bijesno, bezvoljno, razdražljivo, povučeno, napadati... Često se tada osjeća napašteno, osamljeno, zbunjeno (jer ne razumije kako to da mama i tata koji ga vole, ostavljaju ga samoga u nepoznatom okruženju, strancima... tako dugo...). Može doći do regresije u ponašanju - ne čini ono što je moglo i što je prije samostalno i rado radilo.

S obzirom na značaj koji za dijete predstavlja polazak u vrtić ili jaslice važne je **PRIPREMITI GA ZA TU PROMJENU I POMAGATI MU DA POVRATI NARUŠENU BAZIČNU SIGURNOST.**

To je moguće:

- **ŠETANJOM** da vrtića i **IGROM** na vrtićkom igralištu u poslijepodnevim satima ali uz informaciju da je vrtić i ono što je unutra, a ne samo vani
- **RAZGOVOROM** o tome **tko ga sve čeka u vrtiću** - prvenstveno tata koja će o njemu brinuti dok tata i mama rade, koja će mu pomagati obaviti tenisice, obrisati

nositi... izmišljati priče, slagati kockice..., pomagati se..., a ima i druge djece..., igračka... Pri tome budite **konkretni, uvjerljivi i realni** - u vrtiću nije sve super. U vrtiću se **dijeli pažnja, prostor, igračke.**

- **ZAJEDNIČKIM** kupovanjem, označavanjem i pripremanjem stvari potrebnih za boravak u vrtiću, jaslicama.
- već prije polaska u vrtić omogućiti mu **ISKUSTVO** da osim vas za njega mogu dobro brinuti i **druge odrasle osobe.**
- **SKRAĆENIM BORAVKOM djeteta** u skupini prvih dana uz postepeno produžavanje tog vremena, **što je najveća pomoć djetetu u privikavanju na nove uvjete življenja.** Stoga osigurajte barem tjedan dana slobodnih (poželjno dva tjedna).
- **REDOVITIM DOVOĐENJEM**, osobito tijekom prvih mjesec-dva. **Kontinuiranom dolazaka** dajete mu priliku da stekne sigurnost i povjerenje te ostvari emocionalnu bliskost s novim odraslim osobama što je važno za buduća odvajanja u životu.
- **DOPUSTITE** mu **NOŠENJE omiljenog mu predmeta ili igračke za koju je vezan** (dućica, deķica, gazo, jastučić..., medvjedić, lutkića... ili nešto drugo).
- **VAŠIM BORAVKOM S DJETETOM u odgojnoj skupini** u prvim danima, ako procijenite da bi to djetetu pomoglo. **Vaša uloga** bi bila poticati ga na samostalno istraživanje prostora i igračka, poticati ga i ohrabrivati na igru,

na igru s djecom, na druženje i igru s odgojiteljima..., promatrati ga sa strane, eventualno se igrati s drugom djecom...

- u tim prvim jasličnim/vrtićkim danima **BUDIJE STRPLJIVI** s djetetom, imajte razumijevanja za njegova ponašanja, za ono što čini i govori. Važno je **DOPUSTITI** mu pričanje o onome što osjeća, što ga tišti..., kako mu je bilo... Nastojte **izbjegavati** zabrane, naredbe i pitanja tipa "Nemaj plakati!", "Jesi li bio dobar?", "Budi dobar"... Poželjno je **igrati** se s njime opuštajućih igara, igara u kojima se dodirujete, omiljenih mu kojima se dodirujete, omiljenih mu igara..., planirati zajedničko vrijeme - ne uvoditi nove promjene u njegovom životu (učenja novih ponašanja, novih navika...).
- osobito je važno s odgojiteljima **KONTINUIRANO RAZMJENJIVATI** važne informacije o djetetovom ponašanju i reagiranju i po potrebi uskladivati i dogovarati nove pristupe i postupke.

IZUZETNO JE VAŽNO da prije dolaska Vašeg djeteta u jaslice/vrtić prikupimo bitne informacije o njegovom dosadašnjem razvoju, potrebama, navikama... što će nam pomoći u pripremi za njegov dolazak. Stoga Vas pozivamo na kratki **INDIVIDUALNI RAZGOVOR (inicijalni intervju)** po mogućnosti u nazočnosti djeteta

DANA _____
SATI _____
KOD _____

u Matičnom vrtiću *Govilje*, I.G. Kovačića 20

Radimo na osam lokacijama:

- Matični vrtić *Govilje*
Ivana Gorana Kovačića 20
tel. 20 02 321
- Podružni vrtić *Sesvetska Sopnica*
Sopnička bb
tel. 20 04 000
- Podružni vrtić *Končar, Sesvetski*
Kraljevec, Petra Svačića 5
tel. 20 46 483
- Podružni vrtić *INA I, Sesvetski*
Kraljevec, Augusta Šenoe 38
tel. 20 46 246
- Podružni vrtić *INA II, Sesvetski*
Kraljevec, Augusta Šenoe 42
tel. 20 47 591
- Podružni vrtić, *INA III, Sesvetski*
Kraljevec, Augusta Šenoe 50
tel. 20 05 376
- Podružni vrtić *Sesvetska Sela,*
Voćinska 1
tel. 20 07 445
- *DV ŽRNO, Kozari Bak,*
IX odvojak 13
tel. 24 07 131

Ravnateljica vrtića

BRANKA BRELČIĆ, prof. pedagog, savjetnik

Stručni suradnici:

Mr.sc. ZDENKA KARABATIĆ, pedagog, savjetnik
IVANKA JUKIĆ LUŠIĆ, prof. psiholog
DANIČKA DUBIČANEĆ, zdravstveni voditelj
IVA MESEĆ, prof. logoped, mentor
NADA MLADIČEK, dipl. defektolog, savjetnik

ZA BORAVAK DJETETA U JASLICAMA I VRTIĆU POTREBNE SU:

- papuče ili neka druga obuća za unutrašnji prostor (označiti)
- rezervna odjeća (označiti)
- piđžama (označiti)
- pelene za jednokratnu upotrebu (ovisno o potrebi djeteta)
- predmet ili igračka za koju je dijete vezano (dućica, deķica, gazo, medvjedić...)

PODSJEĆAMO da po polaska djeteta u vrtić ili jaslice trebate:

- obavliti individualni razgovor sa vrtićkim psihologom ili logopedom ili pedagogom
- predati valjano liječničku potvrdu zdravstvenoj voditeljici uz predočenje zdravstvene iskaznice i iskaznice o cijeljenju
- potpisati Ugovor o ostvarivanju njege, odgoja i obrazovanja u računovodstvu vrtića

PRETPOSTAVLJA se da starije, samostalne i nezavisnije dijete, dijete s više samopouzdanja i samopoštovanja, dijete koje iskazuje više povjerenja u druge izražava manje teškoća kod odvajanja i lakše se prilagođava novim situacijama.

ŽELJA NAM JE IZGRADITI UZAJAMNO POVJERENJE I PARTNERSKI ODNOS BUDUĆI SE TO PRENOŠI NA DIJETE I OLAKŠAVA MU PREVLAĐAVANJE PRVIH TEŠKOĆA U PRIVIKAVANJU NA NOVU SREDINU JASLICA I VRTIĆA

Dječji vrtić *LEPTIR*

Ivana Gorana Kovačića 20
Sesvete
tel. 20 02 321
fax. 20 00 824

**KAKO DJETETU
OLAKŠATI PRILAGODBU
NA ŽIVOT U NOVOJ
OKOLINI JASLICA
I VRTIĆA**